

Tämä on rinnakkaistallenne. Sen viitetiedot saattavat erota alkuperäisestä /

This is a self-archived version of the original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Version: publisher's version

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä: /

To cite this article please use the original version:

Kokkonen, Anna-Kaisa & Vaajoki, Anne & Heiskanen, Marjut & Saastamoinen, Pekka & Saaranen, Terhi & Jokiniemi, Krista 2022. Taitava hoitaja -koulutuksella osaamista ja työhyvinvointia. *Pro terveys* 49 (3), 24 - 25.

Taitava hoitaja -koulutuksella osaamista ja työhyvinvointia

Kuopion yliopistollisessa sairaalassa on vuosina 2021–2022 toteutettu Taitava hoitaja -koulutusta. Näin vastataan terveydenhuollon lisääntyviin osaamistarpeisiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus korostaa hoitotyöntekijöiden osaamisen ja jatkuvan oppimisen merkitystä tulevaisuuden terveydenhuollossa. Hoitotyöntekijöiden on omaksuttava uusiutuvaa tietoa ja pidettävä omaa ammattitaitoaan ajan tasalla läpi työuran pystyäkseen sopeutumaan jatkuvaan kehittämiseen ja oppimiseen. Kehittämistyössä tärkeänä esille tulee myös terveyspalvelujärjestelmän tuottavuuden kysymykset.

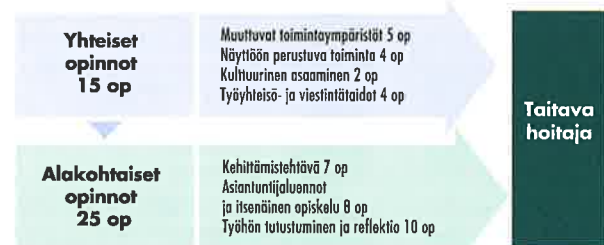
Osaaminen ja jatkuva oppiminen

Tulevaisuuden hoitotyöntekijöiden osaaminen sisältää sekä ammattialakohtaista osaamista että asiakaslähtöisyys- ja työntekijäosaamista (1). Lisäksi työelämä edellyttää niin tutkimus- ja kehittämisosaamista kuin lainsäädännön ja etiikan

Taitava hoitaja -koulutuksen osallistujia.

TAITAVA HOITAJA -KOULUTUSKOKONAISUUDEN SISÄLLÖT JA NIIDEN LAAJUDET

KUVIO 1.

tuntemusta. Terveydenhuollon ammattihenkilöillä on myös velvollisuus ylläpitää ja kehittää ammattiosaamistaan, ja työnantajalla on velvollisuus huolehtia työntekijän täydennyskoulutuksesta (2,3). Hoitotyöntekijöiden on omaksuttava uusiutuvaa tietoa ja pidettävä omaa ammattitaitoaan ajan tasalla pystyäkseen sopeutumaan jatkuvaan muutokseen. Työntekijöihin kohdistuvien osaamisvaatimusten lisääntyessä on tärkeää huolehtia myös työntekijöiden työhyvinvoinnista, sillä hyvällä ammatillisella osaamisella on todettu olevan myönteinen yhteys oman ja työyhteisön työhyvinvoinnin kokemiseen (4).

Taitava hoitaja -koulutuskokonaisuus

Kuopion yliopistollisessa sairaalassa (KYS) pilotoidaan 40 op laajuista Taitava hoitaja -koulutusta, jonka tarkoituksena on tukea hoitohenkilökunnan ammatillista osaamista ja ammattiuralla etenemistä. Koulutus sisältää lähi- ja etäopetusta, tutustumiskäyntejä, oppimistehtäviä sekä itsenäistä opiskelua (Kuvio 1).

Taitava hoitaja -koulutus on kytketty osaksi KYSin hoitotyöntekijöiden ammattiuramallia (Kuvio 2). Koulutus on suunniteltu täyttämään taitavalla tasolla vaaditut täydennyskoulutuskriteerit. Pilottivaiheessa koulutuksen on voinut suorittaa osittain yhteisten opintojen (15 op) osalta, jos henkilöllä on jo aiemmin jokin oman alan laaja täydennyskoulutus (30 op).

Koulutuksen tavoitteena on vahvistaa henkilön kehittämisaamasta ja asiantuntijuutta omaan erikoisalaan liittyen. Nämä voivat toteutua esimerkiksi hoitajavastaanoitoilla tai moniammatillisessa hoitotiimissä. Lisäksi tavoitteena on hyödyntää taitavan hoitajan syväosaamista joko konsultoiivissa työtehtävissä tai itsenäisenä asiantuntijana. Asiantuntijatasen työn on tarkoitus kohdentua laajemmin koko organisaatioon, myös palvelu- ja osaamiskeskuksen rajat ylittäen.

Taitava hoitaja -koulutuksen vaikutuksia arvioidaan sekä määrällisin että laadullisin tutkimusmenetelmin yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston hoitotieteen laitoksen kanssa. Tutkimuksessa tarkastellaan muun muassa koulutukseen osallistuneiden sairaanhoitajien, kättilöiden ja ensihoitajien ammatillista osaamista, työhyvinvointia ja työn imua.

KYSIN AMMATTIURAMALLI

KUVIO 2.

Kokemukset koulutuksesta

Yhteisten opintojen viimeisessä lähipäivässä osallistujilta kerättiin palautetta ja kokemuksia koulutuksesta. Muuttuvat toimintaympäristöt -opintojaksosta moni mainitsi sen lisänsä ymmärrystä soiteesta. Myös teemat lean:sta jatkuvan kehittämisen menetelmänä ja digitaalisuuden haasteet koettiin opettavaisina. Näyttöön perustuvan toiminnan -opintojaksolla tietämys syvenyi ja taito löytää tutkittua tietoa lisääntyi. Eräs osallistuja kirjoitti, "Opin paljon, työn kehittämistä yhtenäisten, KYSin linjausten ja NPT:n mukaisesti".

Kulttuurinen osaaminen -opintojaksolta monikulttuurisuuden teemaa pidettiin mielenkiintoisena, ja PALOMA-koulutusosio tarjosi perustietoa pakolaistaustaisten asiakkaiden kohtaamiseen ja heidän hyvinvointinsa tukemiseen. Erityisesti ihmisen mieltä ja psyykettä koskenut osuus koettiin tärkeäksi ja pakolaistaustaisista asiakkaista opittiin paljon. Työyhteisö- ja viestintätaidot -opintojaksolla harjoitettiin kiteyttämään oman kehittämistehtävän idea pitchaus-menetelmällä, mikä tarkoittaa tuotteen tai idean pääkohtien lyhyttä, muutaman minuutin kestävä esittelemistä. Tämä oli osallistujille uutta, mutta se koettiin hyödylliseksi taidoksi. Tämän lisäksi opittiin esiintymis- ja viestintätaitoja sekä vertaisarviointia.

Joku mainitsi oppineensa uudestaan opiskelemisen taidon. Koulutuksen hybriditoteutus opetti käyttämään Teamsia

ja kartutti osallistujien tietoteknisiä taitoja. Osallistujat kokivat, että koulutus toi uusia näkökulmia, laajensi osaamista ja vahvisti ammattitaitoa. Opetuista asioista käytäntöön vietäviksi moni mainitsi juuri pitchauksen ja vertaisarviointin, mutta myös erilaisia näkökulmia, kehittämideoita, innostusta ja asiantuntijuutta. Eräs osallistujista kirjoitti, "Työhön tutustumisjaksolla on saanut uusia "eväitä" kehittää omaa työtään. Keinoja saada muutostavastarintaa pienemmäksi."

Koulutukselta kaivattiin lisää tietoa ja varmuutta siitä, mihin koulutus johtaa ammatillisella uralla ja millaisissa työtehtävissä sitä voi hyödyntää jatkossa. Koulutuksen toteutusta koskien toivottiin enemmän palautetta oppimistehtävistä, käytännön esimerkkejä ja luentoja sekä "vielä enemmän keskustelua ja kokemusten jakamista kollegoiden kanssa."

Pilottikoulutus poiki jatkoa

Pilottikoulutuksen kokemusten perusteella koulutuskokonaisuutta kehitetään edelleen ja koulutus saa jatkoa vuoden 2023 aikana. Asiasisällöllisesti koulutuksessa on onnistuttu tuomaan keskusteluun ajankohtaiset ja relevantit teemat hoitotyöntekijän ammatissa kehittymisen ja laaja-alaisen osaamisen näkökulmasta. Koulutuksen suunnittelu, toteutus ja arviointi vaativat opetuksen näkökulmasta riittävästi resursseja ja laaja-alaista osaamista myös kouluttajilta. Kannustava pa-

laute osallistujilta ja hoitotyön esihenkilöiden tuki ovat vahvistaneet näkemystä koulutuksen tarpeellisuudesta. Valmistuneista hoitajista kliinisesti erikoistuneen hoitajan tehtävään työllistyminen on konkreettinen saavutus koulutuksen hyödyistä. ●

LÄHTEET

- Sosiaali- ja terveysministeriö. Uusia käytäntöjä ja rakenteita näyttöön perustuvan hoitotyön osaamisen kehittämiseen: Ehdotukset työelämälle ja koulutukselle. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2020:3. <http://um.fi/URN:ISBN:978-952-00-4145-8>
- Laki terveydenhuollon ammatinharjoittajien 1994/559. <https://finlex.fi/laki/ajantasana/1994/19940559>
- Terveydenhuoltolaki 2010/1326. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasana/2010/20101326>
- Peikari-Häkeliä M, Vuohkonen A, Kupari S, Saaronen T, Honkalampi K, Järvelin-Pasanen S, Tarvainen M, Räsänen K, Oksanen Tuula. 2021. Käyttöön otettujen työntekijöiden työhyvinvointi. Publications of the University of Eastern Finland. Reports and Studies in Health Sciences, number 31. <http://um.fi/URN:ISBN:978-952-61-3732-2>

ANNA-KAISA KOKKONEN
TtM, kliinisen hoitotyön opettaja,
Kuopion yliopistollinen sairaala

ANNE VAAJOKI
TtT, kliinisen hoitotyön asiantuntija,
Kuopion yliopistollinen sairaala

MARJUT HEISKANEN
TtM, kliinisen hoitotyön opettaja,
Kuopion yliopistollinen sairaala

PEKKA SAASTAMOINEN
TtM, kliinisen hoitotyön asiantuntija,
Kuopion yliopistollinen sairaala

TERHI SAARANEN
TtT, professori,
Itä-Suomen yliopisto

KRISTA JOKINIEMI
TtT, yliopistonlehtori,
Itä-Suomen yliopisto